

Príloha 2:

A	Ukážky legislatívy upravujúcej podporu študentov so ZP v Nemecku
B	Zoznam právnych predpisov upravujúcich štúdium osôb so ZP v Nemecku

(Pracovný preklad: Darina Ondrušová)

Pozn.: Tento preklad nemožno považovať za oficiálny preklad uvedených častí predpisov. Slúži len ako pracovný podklad pri spracovaní výsledkom prieskumu k „Správe o stratégiách, legislatívnom a finančnom zabezpečení vysokoškolského štúdia študentov so zdravotným postihnutím vo vybraných európskych krajinách“.

A Ukážky legislatívy upravujúcej podporu študentov so ZP v Nemecku

Sociálny zákonník, 9. kniha „Rehabilitácia a participácia osôb so zdravotným postihnutím“, 2001

(Pozn.: kniha obsahuje dve hlavné časti: 1. pravidlá pre osoby so ZP a osoby ohrozené ZP – najmä 4 typy služieb (Leistungen): služby zdravotnej starostlivosti, služby na účasť na pracovnom živote, iné doplňujúce služby, služby na účasť na živote spoločnosti; v 2. časti upravuje osobitné pravidlá pre účasť osôb s ŤZP – preukazy, povinnosti zamestnávateľa a práva ŤZP osôb, zastúpenie ŤZP osôb v rôznych inštitúciách, chránené dielne a iné.)

§ 2: Zdravotné postihnutie

- (1) Osoba sa považuje za zdravotne postihnutú, ak sa jej telesné funkcie, mentálne spôsobilosti alebo duševné zdravie bude s vysokou pravdepodobnosťou odlišovať od typického stavu pre daný vek po dobu dlhšiu ako 6 mesiacov, čím je obmedzená účasť tejto osoby na živote v spoločnosti. Osoby sú postihnutím ohrozené, ak vznik takého obmedzenia možno predpokladať.
- (2) Osoby sa považujú za ŤZP, ak stupeň ich postihnutia dosahuje najmenej 50%.
- (3) Za ŤZP sa považujú aj tie osoby, ktorých stupeň postihnutia je menej ako 50%, avšak najmenej 30%, a ak v dôsledku svojho postihnutia v zmysle § 73 nemôžu bez primeraných úprav získať, resp. udržať si vhodné pracovné miesto.

§ 57: Podpora dorozumievania (v rámci služieb na účasť na živote spoločnosti)

Ak osoby so sluchovým postihnutím a osoby so zvlášť ťažkou poruchou reči potrebujú pri dorozumívaní s okolím pomoc iných, budú im poskytnuté požadované pomôcky, alebo primerane hradené s tým spojené výdavky.

§ 131: Štatistika

- (1) O osobách s ŤZP sa každé dva roky (v Nemecku) uskutoční štatistické zisťovanie (Bundesstatistik). Štatistika bude obsahovať nasledovné údaje:
1. Počet osôb s ŤZP s platným preukazom,
 2. Sociologické charakteristiky ako vek, pohlavie, štátna príslušnosť, bydlisko,
 3. Druh, príčinu a stupeň postihnutia.
- (2) Táto štatistika je založená na povinnosti informovať. Povinnosť informovať majú všetky príslušné úrady.

Sociálny zákonník, 12. kniha: Sociálna pomoc, 2003

§ 54: Služby pomoci pri začleňovaní

- (1) Služby pomoci pri začleňovaní sú popri službách podľa § 26, 33, 41 a 55 deviatej knihy predovšetkým:
1. Pomoc k primeranému vzdelaniu, predovšetkým v rámci všeobecnej povinnej školskej dochádzky a navštevovania na to nadväzujúcich škôl, vrátane potrebnej prípravy na toto vzdelávanie; ustanovenia o umožnení školského vzdelávania v rámci všeobecnej povinnej školskej dochádzky ostávajú nezmenené;
 2. Pomoc k vzdelaniu / príprave na vhodné povolanie, vrátane štúdia na vysokej škole;
 3. Pomoc pri získavaní vzdelania pre inú primeranú činnosť;
 4. Pomoc pri iných porovnateľných spôsoboch zamestnania podľa § 56 (pozn. prekl.: chránené dielne);
 5. Dodatočná pomoc pre zaistenie účinnosti pôvodne plánovaných služieb a pre zabezpečenie zapojenia osôb so ZP do pracovného procesu a účasti na ňom.

Služby zdravotnej rehabilitácie a účasti na pracovnom procese vždy zodpovedajú rehabilitačným službám zákonného zdravotného poistenia alebo Spolkového úradu práce.

- (2) Ak sú osoby so ZP alebo osoby ohrozené ZP prijímateľmi služieb pomoci pri začleňovaní v stacionárnom zariadení, môže byť im alebo ich príbuzným pri vzájomných návštevách poskytnutá pomoc, ak je to v danom prípade žiadúce.
- (3) Za službu pomoci pri začleňovaní sa považuje aj pomoc pri opatrovaní v rodine, ak sa člen rodiny, opatrovateľ, stará o deti, resp. mladistvých počas dňa aj v noci vo svojej domácnosti, čím sa môže predísť ich pobytu v zariadení sociálnych služieb, resp. takýto pobyt ukončiť. Opatrovateľ potrebuje povolenie podľa § 44 ôsmej knihy. Toto pravidlo prestáva platiť od 31. decembra 2013.

§ 4: Bezbariérovosť

Za bezbariérové stavby, dopravné prostriedky, technické predmety, systémy spracovania informácií, akustické a vizuálne informačné zdroje a komunikačné zariadenia, ako aj iné oblasti života možno považovať tie, ktoré sú pre osoby so ZP prístupné a použiteľné vo všeobecnosti bežným spôsobom, bez ťažkostí a cudzej pomoci.

§ 5: Debarierizačné plány (Zielvereinbarungen)

(1) V prípadoch, ak to nie je v rozpore s osobitnými normami podľa zákonov a iných právnych predpisov, majú sa na vytváranie bezbariérového prostredia vyhotoviť medzi združeniami, ktoré sú na to oprávnené podľa § 13 ods. 3 na jednej strane a podnikmi, resp. podnikateľskými združeniami v rozličných hospodárskych odvetviach na druhej strane debarierizačné plány ich vecnej a priestorovej organizácie. Oprávnené združenia môžu požiadať o začatie rokovaní o debarierizačnom pláne.

(2) Plány na vytváranie bezbariérového prostredia obsahujú najmä:

1. Určenie partnerského oprávneného združenia a iné pravidlá určujúce oblasti a dobu platnosti plánu;
2. Stanovenie minimálnych požiadaviek týkajúcich sa toho, ako sa majú v budúcnosti zmeniť dotknuté oblasti v zmysle § 4 tak, aby sa zabezpečilo plnenie práva osôb so ZP na prístupnosť;
3. Lehotu alebo časový plán na dosiahnutie splnenia minimálnych požiadaviek.

Ďalej môžu obsahovať dohodu o pokute v prípade neplnenia alebo prieťahov pri plnení plánu.

(3) Oprávnené združenie, ktoré žiada o začatie rokovaní o debarierizačnom pláne, je povinné oznámiť to najprv v registri debarierizačných plánov (ods. 5), kde uvedie názov zúčastnených strán a predmet rokovania. Ministerstvo práce a sociálnych vecí toto oznámenie uverejní na svojej internetovej stránke. Počas štyroch týždňov od zverejnenia majú iné oprávnené združenia právo pristúpiť prostredníctvom svojich pripomienok k rokovaniam zúčastnených strán. Oprávnené združenia osôb so ZP môžu takisto vytvoriť spoločnú komisiu, ktorá sa zúčastňuje rokovania.

(4) Právo na rokovania podľa ods. 1 vety 3 nevzniká:

1. Počas prebiehajúcich rokovaní v zmysle ods. 3 pre tie združenia, ktoré k rokovaniam nepristúpili,
2. Vo vzťahu k tým podnikom, ktoré oznámili, že pristúpia k debarierizačnému plánu prijatému na základe rokovaní podnikateľského združenia, ktorého sú členmi,
3. Pre oblasť a dobu trvania v súčasnosti platného debarierizačného plánu,
4. Vo vzťahu k tým podnikom, ktoré bez výhrad prijali všetky práva a povinnosti plánu.

(5) Ministerstvo práce a sociálnych vecí vedie register debarierizačných plánov, v ktorom bude uvedené uzavretie, zmeny a zrušenie debarierizačných plánov. Oprávnené združenie osôb so ZP, ktoré je zúčastnenou stranou plánu, je povinné oznámiť uzatvorenie plánu, jeho zmeny alebo zrušenie oznámiť ministerstvu do jedného mesiaca formou overenej kópie a elektronicky.

(Pozn. prekl.: oprávnené združenia registruje federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí, pri splnení určitých podmienok, napr. že združenie podľa svojich stanov zastupuje záujmy osôb so ZP na federálnej úrovni a venuje sa tomu najmenej posledné 3 roky.)

§ 6: Posunkový jazyk a ďalšie komunikačné pomôcky

- (1) Nemecký posunkový jazyk sa uznáva za oficiálny jazyk.
- (2) Posunky sprevádzané rečovým vyjadrením sa uznávajú ako komunikačná forma nemeckého jazyka.
- (3) Osoby so sluchovým postihnutím (nepočujúci, tí, ktorí stratili sluch a nedoslýchaví) a osoby s poruchami reči majú právo podľa osobitne stanovených predpisov používať nemecký posunkový jazyk alebo posunky sprevádzané rečou. Ak sa nedorozumievajú nemeckým posunkovým jazykom alebo posunkami sprevádzanými rečou, majú podľa osobitných predpisov právo používať iné vhodné komunikačné pomôcky.

Časť 4: Splnomocnenec vlády pre osoby so zdravotným postihnutím

§ 15: Úlohy a kompetencie

- (1) Úlohou splnomocnenca je napomáhať tomu, že záväzok štátu vytvárať rovnaké podmienky pre ľudí so zdravotným postihnutím a bez zdravotného postihnutia, je uskutočňovaný vo všetkých oblastiach života spoločnosti. Pri plnení tejto úlohy sa zasadzuje o to, že sa budú zohľadňovať rozdielne životné podmienky žien a mužov so zdravotným postihnutím a odstraňovať rodovo podmienené znevýhodnenia.

- (2) Pri plnení úloh podľa ods. 1 federálne ministerstvá spolupracujú tak, že splnomocnenca zapájajú pri prijímaní všetkých návrhov zákonov, nariadení a iných dôležitých predpisov, ktoré sa týkajú otázok integrácie osôb so zdravotným postihnutím.
- (3) Všetky federálne inštitúcie sú povinné podporovať splnomocnenca pri plnení svojich úloh, predovšetkým tým, že poskytnú požadované informácie a umožnia nahliadnuť do svojich dokumentov, pri dodržaní predpisov o ochrane osobných údajov.

Federálny zákon o individuálnej podpore vzdelávania, 1971

(BAföG - Bundesgesetz über individuelle Förderung der Ausbildung)

§ 15: Doba trvania podpory

- (1) Maximálna doba trvania podpory vzdelávania sa určí na primerané obdobie, ak sa poskytuje v dôsledku:

1. Závažných dôvodov,
2. Zrušený,
3. Úprav podľa osobitných predpisov jednotlivých spolkových krajín a univerzít,
4. Prvého pokusu zložiť záverečnú skúšku (štátnicu), ktorý bol neúspešný,
5. Zdravotného postihnutia, tehotenstva alebo starostlivosti a výchovy dieťaťa do 10 rokov veku.

§ 25: Nezdaniateľné položky z príjmu rodičov a manžela/ manželky alebo životného partnera/ky

- (6) Na zmiernenie zvýšených nákladov je možné na základe osobitnej žiadosti, ktorá je podaná v určenom termíne, na rozdiel od doteraz platných predpisov nezapočítať ďalšiu časť príjmu (Pozn. prekl.: pravdepodobne ide o oslobodenie od platenia dane z príjmu). Žiadosti sa vyhovie, ak ide najmä o zvýšené náklady podľa § 33 - § 33b zákona o dani z príjmu, ako aj výdavky zdravotne postihnutých osôb.

Rámcový zákon o vysokých školách, 1976

§ 2: Úlohy

(4) Vysoké školy sa podieľajú na sociálnej podpore študentov; zohľadňujú špeciálne potreby študentov s deťmi. Nesú zodpovednosť za to, že zdravotne postihnutí študenti nebudú pri svojom štúdiu znevýhodňovaní a budú môcť využívať možnosti, ktoré vysoká škola ponúka, podľa možnosti bez cudzej pomoci. Podporujú šport.

§ 16: Skúškové poriadky

V rámci vysokoškolského štúdia sa skúšky riadia skúškovými poriadkami, ktoré vyžadujú schválenie príslušným orgánom v súlade s právnymi predpismi danej spolkovej krajiny. Proces a požiadavky na skúšky sú určené tak, aby sa záverečná skúška (štátnica) mohla uskutočniť v rámci štandardnej dĺžky štúdia. Skúškové poriadky musia umožniť uplatnenie príslušných predpisov o rodičovskej dovolenke. Skúškové poriadky musia takisto zohľadňovať špeciálne potreby študentov so ZP s cieľom zabezpečiť rovnosť príležitostí. Skúškový poriadok sa neschváli, ak tento stanovuje štandardnú dĺžku štúdia v rozpore s § 11 a § 19. ...

Zákon o vysokých školách v spolkovej krajine Berlín

§ 4: Úlohy vysokej školy

(7) 1. Vysoké školy zohľadňujú špeciálne potreby študentiek a študentov, ako aj uchádzačiek a uchádzačov o štúdium so zdravotným postihnutím a vo všetkých oblastiach vytvárajú primerané opatrenia pre ich integráciu. 2. Pri štúdiu a skúškach sa prijímajú také primerané opatrenia, ktoré týmto študentom zabezpečia rovnosť príležitostí.

§ 9: Práva a povinnosti študentov a študentiek

(2) Každému študentovi a každej študentke, ako aj každému uchádzačovi a každej uchádzačke o štúdium so zdravotným postihnutím sa má poskytnúť potrebná pomoc pri integrácii podľa § 4 ods. 7.

§ 28a: Koordinátor / koordinátorka pre študentov a študentky so zdravotným postihnutím

(1) Vysoká škola určí pre študentov a študentky so ZP koordinátora. Koordinátor sa podieľa na organizácii študijných podmienok podľa potrieb študentov. 3. Úlohy koordinátora zahŕňajú podľa § 4 ods. 7 predovšetkým zapájanie sa do plánovania a organizácie študijných podmienok podľa potrieb študentov so

ZP, poradenstvo pre ZP uchádzačov o štúdium, ako aj plánovanie potrebných technických a stavebných primeraných úprav. 4. Koordinátor má právo na potrebné informácie, ako aj právo zúčastniť sa, navrhovať a hovoriť na všetkých grémiách vysokej školy pri príležitostiach, ktoré sa týkajú záujmov študentov so ZP. 5. Koordinátor pravidelne informuje vedenie vysokej školy o svojej činnosti.

§ 31: Študijné a skúškové poriadky

- (2) 1. Skúškové poriadky musia umožniť uplatnenie príslušných predpisov o rodičovskej dovolenke. 2. Predpokladá sa vyrovnanie príležitostí pre študentov so ZP uznaním inej formy rovnocenných výkonov alebo predĺženého času pri skúške.

Zákon o prijímacom konaní na vysoké školy v spolkovej krajine Berlín (1999)

§ 7:

- (1) 1. V procese výberu majú byť tri desatiny, avšak nie menej ako jedna dvadsiatina miest, ktoré sú k dispozícii pre uchádzačov, vyhradené pre:
1. Uchádzačky a uchádzačov, pre ktorých by zamietnutie žiadosti o prijatie na štúdium znamenalo mimoriadne ťažkosti,
 2. Uchádzačky a uchádzačov, ktorí sa na základe príslušných predpisov zaviazali vykonávať povolanie v odvetviach zvlášť prospešných verejnosti,
 3. Uchádzačov s inou štátnou príslušnosťou ako nemeckou, resp. bez štátnej príslušnosti, ak nejde o uchádzačov s rovnakým postavením ako domácych (pozn. prekl.: občania EÚ),
 4. Tých, ktorí už ukončili štúdium v inom študijnom programe, sem sa nepočítajú uchádzači o súbežné magisterské študijné programy;
 5. Tých, ktorí v čase uzávierky prijímania prihlášok ešte nie sú plnoletí a bydlisko ich zákonného zástupcu sa nachádza v spádovej oblasti univerzity.

§ 7A: Výberový proces v rámci kvót

(1)

1. Miesta podľa § 7, ods. 1 vety 1 bodu 1 budú pridelené podľa stupňa mimoriadnych okolností.
2. Mimoriadna okolnosť nastáva, keď určité, najmä zdravotné, sociálne, rodinné dôvody, resp. zdravotné postihnutie nutne vyžadujú bezodkladné prijatie uchádzača na štúdium.

4. Tieto okolnosti takisto nastávajú, ak u uchádzača s bydliskom v spádovej oblasti univerzity nemožno zo zdravotných, rodinných, sociálnych dôvodov a dôvodu zdravotného postihnutia predpokladať presun za štúdiom do iného mesta a predpokladaná čakacia doba v spolkovkej krajine Berlín je dlhšia ako 4 semestre.

(Pozn. prekl.: čakacia doba = čas, ktorý uplynul od získania kvalifikácie potrebnej pre prijatie na VŠ štúdium a prijatia na štúdium? Pozri § 8, ktorý upravuje podmienky pridelenia zvyšných miest, ak vyhradená dvadsiatina z celkového počtu nie je obsadená uchádzačmi podľa § 7.)

§ 10: Postup výberu pre súbežné magisterské programy

(1) 1. V súbežných magisterských programoch budú miesta pre uchádzačov na jednotlivých univerzitách prideľované nasledovne:

1. Do 80 zo 100 podľa výsledkov prijímacích skúšok uskutočnených fakultou,
2. V ostatných prípadoch podľa čakacej doby, pričom doba štúdia na jednej univerzite sa nezapočítava do čakacej doby; čakacia doba začína ukončením bakalárskeho štúdia, jej trvanie je obmedzené na 6 rokov.

(2) Výšku kvóty podľa vety 1 bodu 1 upravuje vysoká škola vnútorným predpisom.

3. Do 5 miest zo 100 musí byť vyhradených pre uchádzačov podľa § 7 ods. 1 vety 1 bodu 1.

4. Mimoriadne okolnosti potom nastávajú, keď určité, najmä zdravotné, sociálne, rodinné dôvody, resp. zdravotné postihnutie nutne vyžadujú bezodkladné prijatie uchádzača na štúdium.

Kritériá prijímacích skúšok podrobnejšie určí vnútorný predpis univerzity, schválený akademickým senátom.

Postup a kritériá sú v predpise stanovené tak, že nikto nesmie byť priamo ani nepriamo diskriminovaný na základe pohlavia, etnickej príslušnosti, náboženského vyznania a svetonázoru, zdravotného postihnutia ani sexuálnej orientácie.

Zákon o vysokých školách v Hamburgu (2001)

(Pozn.: zákon sa týka siedmich konkrétnych vysokých škôl, uvedených v § 1, so sídlom v Hamburgu)

§ 3: Spoločné úlohy (siedmich) vysokých škôl:

(6) 1. Vysoké školy sa podieľajú na sociálnej podpore študentov; zohľadňujú špeciálne potreby študentov s deťmi a študentov so zdravotným postihnutím. 2. Podporujú integráciu študentov so zdravotným postihnutím a umožňujú im vyrovnanie znevýhodnenia zvlášť pri štúdiu a pri skúškach. 3. Podporujú športové a kultúrne záujmy svojich členov. 4. Vety 1 a 2 takisto platia aj pre uchádzačov o štúdium so zdravotným postihnutím.

§ 60: Poriadky vysokých škôl upravujúce prijímacie konanie

(1) Poriadky upravujúce prijímacie konanie upravujú požiadavky na prijatie, ako aj postup prijímacieho konania.

(2) V týchto poriadkoch sa pojednáva aj o skúškach z predmetov, ako aj o záverečných skúškach a to najmä:

1. Obsah a cieľ štúdia môže byť upravený osobitným študijným poriadkom,

2. požiadavky na pripustenie ku skúške,

3. predmety, ktoré sú ukončené skúškou a ich dôležitosť, ...,

15. primerané opatrenia pre vyrovnanie príležitostí pri skúškach pre študentov so zdravotným postihnutím.

§ 88: Koordinátor osôb so zdravotným postihnutím

(1) Vysoká škola volí na dobu troch rokov zástupcu študentov so zdravotným postihnutím . koordinátora (Behindertenbeauftragte), ako aj jeho/ jej námestníka/ zástupcu.

(2) 1. Koordinátorovi je pri uskutočňovaní jeho úloh k dispozícii potrebný personál, ako aj technické vybavenie.

2. Tento koordinátor je, ak si to vyžadujú jeho úlohy, oslobodený od iných služobných povinností, bez znižovania mzdy.

- (3) 1. Koordinátori pre osoby so ZP sa podieľajú na príprave všetkých opatrení sociálnej podpory študentov so ZP, opatrení pri prijímacom konaní, počas štúdia a pri skúškach.
2. Môžu zaujať stanovisko a podávať návrhy voči všetkým orgánom vysokej školy.
3. Majú právo iniciatívy a právo prehovoriť vo všetkých samosprávnych orgánoch.
4. Majú byť informovaní o všetkých plánovaných opatreniach, ktoré sa týkajú záujmov študentov so zdravotným postihnutím.

Zákon o prijímacom konaní na vysoké školy v Hamburgu (2004)

§ 3:

- (1) Z počtu prijímaných študentov, ktorý je určený vyhláškou podľa § 2, sú vopred vyňaté (kvóty)
1. Do 15 zo 100 pre zahraničných uchádzačov, resp. uchádzačov bez štátnej príslušnosti, ak nejde o uchádzačov s rovnakým postavením ako domácich; škola môže v odôvodnených prípadoch túto kvótu zvýšiť,
2. Do 7,5 pre uchádzačky a uchádzačov, pre ktorých by zamietnutie žiadosti o prijatie na štúdium znamenalo mimoriadne ťažkosti.
- (2) Miesta pre uchádzačov budú v rámci týchto kvót pridelované podľa:
2. V prípade mimoriadnych ťažkostí podľa stupňa mimoriadnych ťažkostí.
- (3) V prípade zvyšných neobsadených miest budú tieto pridelované podľa § 4.

§ 10: Vnútorne predpisy

- (2) Postup a kritériá výberu podľa § 5, 8 a 9 upravujú vysoké školy vnútornými predpismi. V predpisoch upravujúcich pridelovanie miest pre uchádzačov sa pri zachovaní tam uvedených požiadaviek zabezpečí, že zdravotne postihnutým uchádzačom sa vytvoria primerané podmienky na absolvovanie prijímacej skúšky. Koordinátor pre osoby so ZP podľa § 88 HmbHG sa zúčastňuje pri vytváraní daných predpisov a na vlastnú žiadosť aj pri realizácii primeraných opatrení.

§ 6: Priebeh skúšok a kontrolné obdobia počtu kreditov

- (3) Pri neprimerane vysokých nákladoch môže byť ústna forma skúšky nahradená písomnou a naopak. Takáto zmena sa musí oznámiť najmenej 6 týždňov pred konaním skúšky. Po dohode medzi skúšajúcim a študentom môže skúšobná komisia v odôvodnených výnimočných prípadoch povoliť zmenu formy skúšky aj v kratšej lehote. V prípade opakovania skúšky, ktoré bude mať ústnu formu namiesto písomnej, sa vynechá ústne doskúšanie podľa § 8 ods. 2.
- (4) Ak študent preukáže, že kvôli dlhotrvajúcemu, resp. stálemu zdravotnému postihnutiu nemôže úplne alebo čiastočne dosahovať požadovaný počet kreditov v daných kontrolných obdobiach, skúšobná komisia rozhodne o alternatívnej forme kontrolných období.

(Pozn. prekl.: Podľa § 14 skúšobného poriadku pozostáva skúšobná komisia z piatich členov, ktorí majú dvojročné funkčné obdobie, okrem jedného zástupcu študentov, ktorého funkčné obdobie je 1 rok. Obdobné opatrenia sa nachádzajú aj v skúškovom a študijnom poriadku pre magisterský študijný program.)

B	Zoznam právnych predpisov upravujúcich štúdium osôb so ZP v Nemecku
----------	--

- Federal university framework law, §§ 2 (4) and 16: <http://www.gesetze-im-internet.de/hrg/BJNR001850976.html>
- Berlin state university law, §§ 4 (7), 9 (2), 28a, 31 (3): <http://www.berlin.de/sen/wissenschaft-und-forschung/rechtsvorschriften/> (as one good example, § 9 (2) is unique in Germany)
- Berlin university admission law, §§ 7, 7a, 8, 10: <http://gesetze.berlin.de/Default.aspx?words=BerlHZG&btsearch.x=42&filter=>
- Hamburg state university law, §§ 4 (6), 60, 88: <http://www.landesrecht.hamburg.de/jportal/portal/page/bshaprod.psml;jsessionid=E21503B66FB6F3810F94C0B86189CC1E.jpe5?showdoccase=1&doc.id=jlr-HSchulGHArahmen&doc.part=X&doc.origin=bs&st=lr> (second good example)
- Hamburg university admission law, §§ 3, 10: <http://www.landesrecht.hamburg.de/jportal/portal/page/bshaprod.psml?showdoccase=1&doc.id=jlr-HSchulZulGHArahmen&doc.part=X&doc.origin=bs&st=lr>
- All state university and university admission laws: <http://www.bildungsserver.de/Hochschulgesetze-der-Laender-226.html>
- Treaty between the federal states on the installation of a common institution for the admission to university courses, Artikel 9: https://recht.nrw.de/lmi/owa/br_vbl_show_pdf?p_id=12301
- Federal law on the individual support of education, §§ 15 (3), 25 (6): http://www.gesetze-im-internet.de/baf_g/BJNR014090971.html
- Social code, book 9: http://www.gesetze-im-internet.de/sgb_9/BJNR104700001.html (framework for the support of disabled persons)
- Social code, book 12, § 54: http://www.gesetze-im-internet.de/sgb_12/BJNR302300003.htm l
- Federal law on equal treatment or persons with disability: <http://www.gesetze-im-internet.de/bgg/BJNR146800002.html>
- All state laws on equal treatment or persons with disability: <http://www.netzwerk-artikel-3.de/rechtsarchiv/4oerecht/1bgg/bggindex.html>
- Law on equal treatment in civil law: <http://www.gesetze-im-internet.de/agg/BJNR189710006.html>
- UN-CRPD: <http://www.netzwerk-artikel-3.de/rechtsarchiv/1voelkerrecht/behindertenrechtskonvention.html> and http://www.netzwerk-artikel-3.de/rechtsarchiv/1voelkerrecht/brk_fakultativpr.html
- All relevant sections of state building laws: <http://www.netzwerk-artikel-3.de/rechtsarchiv/4oerecht/5Infrastruktur/2bau/lbo.html>